I-V ангийн зөв бичих чадварын агуулгын залгамж холбоо

Анги	1-р анги	2-р анги	3-р анги	4-р анги	5-р анги
				БИЧИХ ЧАДВАР	
Бичих чадварт тавигдах шаардлага	Үсгийг зурлагын дагуу зөв бичих, үг холбон, өгүүлбэрийг том үсгээр бичих	Үг холбон, өгүүлбэрийг том үсгээр эхлэн бичих, өгүүлбэр, эхийг бүтцийн дагуу хичээнгүй алдаагүй зөв бичих	Үг холбон, өгүүлбэрийг том үсгээр эхлэн бичих, өгүүлбэр, эхийг бүтцийн дагуу хичээнгүй алдаагүй зөв бичих	Үг холбон, өгүүлбэрийг том үсгээр эхлэн бичих, өгүүлбэр, эхийг догол мөрөөр зааглан, дэгийн дагуу хичээнгүй алдаагүй зөв бичих	Үг холбон, өгүүлбэрийг том үсгээр эхлэн бичих, өгүүлбэр, эхийг догол мөрөөр зааглан, дэгийн дагуу хичээнгүй алдаагүй зөв бичих
Зөв бичих	1.2.а. Хуулж болон цээжээр бичихдээ үсэг, үг, өгүүлбэрийг дэгийн дагуу бичих	2.2.а. |н,г| үсгээр утга ялгаж үгсийг зөв унших, нүдлэх, зөв бичих	"3.2а. Утга ялгасан үгийг /н,г,х/ зөв дуудах, нүдлэх, өгүүлбэрт утга ялган зөв хэрэглэх"	4.2а.Дуудлага ижил зарим үгийг утга, бичлэгээр нь ялгах өгүүлбэрт зөв бичих (буурь-буйр, хууль-хуйл, тууль-туйл)	5.2а. Залгавар залгахад эгшиг гээгдэх, гээгдэхгүй тохиолдлыг мэдэж, бүлэглэх, тайлбарлах
	1.2.б. Хүний нэр ба өгүүлбэрийг том үсгээр эхлэн бичих, өгүүлбэрт цэг, таслал, асуултын тэмдгийг зөв хэрэглэх	2.2.б. Эр, эм үг үгэнд "ы, ий" залгаврыг зөв залган бичих	"3.2б. . Балархай эгшгийн эгшигжүүлэх үүргийг мэдэх, бичихдээ хэрэглэх"	4.2б. Балархай эгшгийн эгшигжүүлэх, зөөлрүүлэх үүргийг мэдэх, зөв бичих	5.2.б. Үйл үг бүтээх "-л" дагаврын дүрмийг мэдэж, зөв бичих
		2.2.в.Үгийг үеэр таслан мөр шилжүүлж зөв бичих	"3.2в. Дараалсан гурван гийгүүлэгчийн дүрмээр зөв бичих"	4.2в. ж, ч, ш-ийн дараа "и" бичдэгийн учрыг мэдэх, зөв бичих	
		2.2.г. Цагаан толгойн үсгийг эгшиг, гийгүүлэгч, тэмдэг үсэг гэж ангилж, бүлэглэх	3.2г. Газар ус, улс орон зэрэг оноосон нэрийг ялгах, зөв бичих	4.2г. Хатуу, зөөлний тэмдгийн тусгаарлах үүргийг мэдэж, зөв бичих	

Монгол хэл 2.2а

|н,г | үсгийг утга ялган уншиж, бичиж сурья

Сурагчийн нэр: ....   Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр........цаг

г

Хоолойн га “ г” (а, о, у, ы) арга, торго, гутал, багыг

Хэлний г ардаа эгшиггүй   араг, гэзэг, гөлөг

ардаа (э, ө) эгшигтэй   өнгө, ингэ, өргө

1 Амьтад юу гэж хэлсэн бэ? Амьтдын хэлсэн үгийг уншаарай.

2 Зургийг ажиглаад, тохирох нэрийг хаалтад байгаа үгсээс сонгон бичээрэй.

Хэлний “г”-тэй үгс

(цэцэг, тараг, баг, араг)

Хоолойн “г”-тэй үгс

(хурга, ботго, буга, хаалга)

3 Хүснэгтэд өгөгдсөн үгийг ажиглаад цэгийн оронд тохирох үгийг нөхөж бичээрэй. Нөхөх үг: хэлний, хоолойн

.... “г”-тэй үгс байна.	**................. “г”-тэй үгс байна.**
сэргэ, алаг, цаг, хөрөнгө, гэдэс, бог	аянга, унага, аяга, оньсого, хонгор

Дууссан:............он ....сар ....өдөр.........цаг   Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3

|н,г | үсгийг утга ялган уншиж, бичиж суръя

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр........цаг

1 Үгсийг уншаад хоолойн “г”-тэй үгийг цэнхэр, хэлний “г”-тэй үгийг ногоон өнгөөр будаарай.

өнгө	нутаг	аргал	айраг	сэтгэл
хоргол	арга	тугал	даага	мөнгө

2 Зураг ба үгийг харгалзуулан утгыг мэдээрэй.

арга
араг

буг
буга

тараг
тарга

баг
бага

булаг
булга

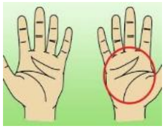
алга
алаг

3 Цэгийн оронд тохирох үгийг сонгоорой.

А. .... бол сор сайтай үслэг амьтан. /Булаг, Булга/

Б. Аргалд явахдаа .... савар авч явдаг. /арга , араг/

В. Ээж дэлгүүрээс элгэн .... авлаа. /тараг , тарга /

4 Дараах үгсээр өгүүлбэр зохиож бичээрэй.

бага

алаг

буга

Дууссан:............он ....сар ....өдөр.........цаг Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3 4

|н,г| үсгийг утга ялган уншиж, бичиж суръя

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр........цаг

н

Хэлний үзүүрийн " н"ардаа эгшигтэй эсвэл ь-тэй байна. Жишээ: чанар, үнэг, явна, нум, нөмөр, тань

Хэлний угийн " н" ардаа эгшиггүй байна. Жишээ: ганган, онгоц, сан, байшин

1 Харьцуулан уншаарай.

хан	**хана**
сан	**сана**
хоно	**хон**
туна	**тун**
он	**оно**
тан	**тана**

2 Зурагт тохирох үгийг хаалтад байгаа үгсээс сонгон бичээрэй.

Хэлний үзүүрийн "н"-тэй үгс

(тооно, унь, үнэг, хана)

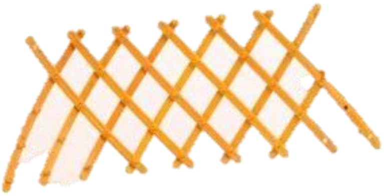

3 Хэлний үзүүрийн "н" хаана байна вэ? Олоод будаарай.

чанар | шөнө | хоног | үнэг | багана | шагнал | явна

4 Өгүүлбэрээс хэлний үзүүрийн "н"-тэй үгсийг олж дугуйлаарай.

Гэрийн мод нь унь, тооно, хана, хаалганаас бүрдэнэ.

5 Зөв харгалзуулаад, холбоо үг үүсгээрэй.

шинэ — оно / он

номын — сан / сана

хан / хана — хүү

Дууссан: ....он ....сар .....өдөр........цаг Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3 4 5

Эр, эм үгэнд "ий, ы" зөв залган бичье

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр.........цаг

Эр эгшигтэй үгийг эр үг гэнэ.

монгол, амар ямаа

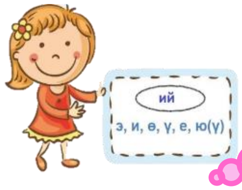

Эм эгшигтэй үгийг эм үг гэнэ.

цэцэг, өвөө ерөөл

1 А. Дараах үгсийг уншаад, эр үгийг цэнхэр, эм үгийг улаан өнгөөр будаарай.

Б. Үгсийн залгаврыг ажиглаад, өгүүлбэр бүтээгээрэй.

А. аавын, балыг, хөлийн, ээжийн, үүлийг, уулын, орыг, ямааны

Б. үгэнд | Эр | залгана. | "-ыг, -ын, ы"

2 Тохирох залгаврыг зөв залгаад холбоо үг үүсгээрэй.

ном — ын / ийн — сан

эмч — ын / ийн — чагнуур

хаан — ы / ий — суудал

эгч — ын / ийн — гутал

3 Өгүүлбэрийг хуулан бичихдээ цэгийн оронд –ы, ий тохирохыг бичээрэй.

А. Аав...н сургаал алт Ээж.....н сургаал эрдэнэ

Б. Мин.... найзын нэр.....г Наран гэдэг.

Дууссан: ....он ....сар ....өдөр..........цаг Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3

Монгол хэл 2.2б

Эр үгэнд эм үгийн “ий” зөв залган бичье

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр........цаг

“**ий**” үсгийг эр үгэнд хаая бичнэ. Үүнд: **ж, ч, ш, ь, и, хэлний г үсгээр төгссөн эр үгэнд бичнэ**.
Жишээлбэл: туужийг, ачийн, багшийн, айргийг, айргийн, харь-харийн, анги-ангийн гэх мэт

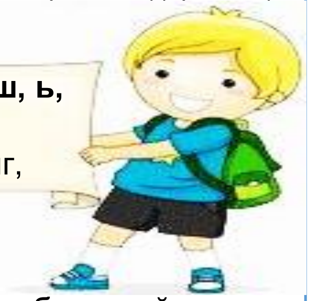

1 ❑ Мэргэжлийн нэрийг хаалтад байгаа үгсээс сонгон зөв бичээрэй.
❑ Эр үгийг ☑ гэж тэмдэглээрэй. (зураач, эмч, багш, тогооч, сурвалжлагч)

.... ☐ .... ☐ .... ☐ .... ☐ .... ☐

2 Залгавар залгасан үгсийг ажиглаж хараад, зөв харгалзуулаарай.

Эр үгэнд эм үгийн “ий” залгасан байна.

Аан “ж, ч, ш, г, и, ь”-ээр төгссөн байна.

шавжийг , багшийг
тогоочийн, ангийн
морийг, баг

салхи	
навч	ыг
цоож	
хонь	ийг
бар	

3 Эр үгэнд эм үгийн “ий” залган бичсэн үгсийг ялгаж бичээрэй.

сургуулийн, сурагчийн, эмчийг, угжийг, үүлийг, горхийг, унийг, ээжийг, нутгийн

4 Тохирох залгаврыг зөв залгаад, холбоо үг үүсгэн бичээрэй.

зураач		зүү
цаг	ын	сав
хог	ийн	үзэг
багш		бийр

Дууссан:........он ....сар ....өдөр..........цаг Өөрийн үнэлгээ: ① ② ③ ④

Үгийг үеэр таслан мөр шилжүүлж суръя

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр........цаг

Үелэх заагт хоёр гийгүүлэгч байвал хоёрдугаар гийгүүлэгчийн өмнүүр үелнэ.

самбар, эгшиг сандал, гурван

Үелэх заагт нэг гийгүүлэгч байвал тэр гийгүүлэгчийн өмнүүр үелнэ.

хавар, хойно намар, айраг

1 1 1
сар, тайр, дуул
Нэг эгшигтэй учир нэг үетэй үгс байна.

1 2 1 2
хавар, ширээ
Хоёр эгшигтэй учир хоёр үетэй үгс байна.

1 2 3 1 2 3
унага, өгүүлбэр
Гурван эгшигтэй учир гурван үетэй үгс байна.

1 Үгсийн эгшгийг тоолоод, хэдэн үетэй болохыг тогтоогоорой.

сандал | ширээ | бал | үзэг | үзүүрлэгч

дэвтэр | ном | цавуу | цүнх | харандаа

2 Дараах үгсийг үеэр зааглан зураарай.

ваар | уу|дам | айраг | зурагчин | улаан

сэтгэл | харандаа | хөдөөний | хонь | туйл

3 Үеийн заагт байгаа гийгүүлэгчийг тодруулан будаад, үеэр заагларай.

төл мал	хоёр настай мал	эцэг мал	эх мал
хурга	тором	азарга	ингэ
ишиг	даага	хуц	гүү
ботго	борлон	ухна	эм хонь
унага	төлөг	буур	эр хонь
тугал	бяруу	бух	үнээ

4 Зүйр цэцэн үгсийг үеэр заагларай.

Аавын сургаал алт
Ээжийн сургаал эрдэнэ

Хүн болох багаасаа
Хүлэг болох унаганаасаа

Сайныг дагавал сарны гэрэл
Муург дагавал могойн хор

Эрдэмтэй хүн даруу
Их мөрөн дөлгөөн

Дууссан: ....он ....сар ....өдөр.......цаг Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3 4

Монгол хэл 2.2в

Үгийг үеэр таслан мөр шилжүүлж суръя

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр........цаг

1 Үе холбон үг бүтээгээрэй.

Хоёр үетэй үгс		Хоёр үетэй үгс		Гурван үетэй үгс		
бү	вэр	сан	тэр	у	даа	рай
дээ	даас	дэв	дал	бу	на	даа
ха	лах	сур	го	ха	ран	га
дуу	жиг	бот	гаал	гур	вал	жин

2 Дараах үгсийг үеийн тоогоор хүснэгтэд ангилан бичээрэй.

сар, дуучин, өгөхдөө, хэрэглээ, дэвтэр, байр, ширээ, элдэв, самар, энэ, үлдсэн, хэл

Нэг үетэй үг	Хоёр үетэй үг	Гурван үетэй үг

3 Дараах өгүүлбэрийг тодруулан бичээрэй.

Хүн бүр байга-
лиа хайрлан хам-
гаалах хэрэгтэй.

Би чихрийн цаа-
сан хайрцаг дүү-
рэн шагай авав.

4 Өгөгдсөн өгүүлбэрүүдийг хуулан бичээрэй.

Үнэг дэлгүүрээс хатсан алим авав.

Саран дуулах, бүжиглэх дуртай.

Дууссан: ....он ....сар ....өдөр.........цаг Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3 4

Цагаан толгойн үсгийг бүлэглэж, ангилж суръя

Сурагчийн нэр: .... Эхэлсэн: .... он .... сар .... өдөр..........цаг

20 гийгүүлэгч

Заримдаг гийгүүлэгч	Эгшигт гийгүүлэгч	Онцгой гийгүүлэгч
ц, ж, з, с, д, т, ш, ч, х	м, н, г, л, б, в, р	п, к, ф, щ

13 эгшиг

Үндсэн эгшиг	Туслах эгшиг
а,э,и,о,у,ө,ү	я, е, ё, ю,й,ы

1 Алимыг өгөгдсөн өнгөөр будаарай.

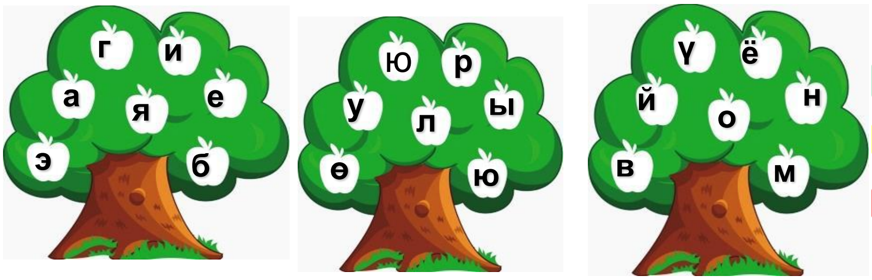

үндсэн эгшиг

туслах эгшиг

эгшигт гийгүүлэгч

2 Ажиглаад, дутуу үсгийг нөхөж бичээрэй.

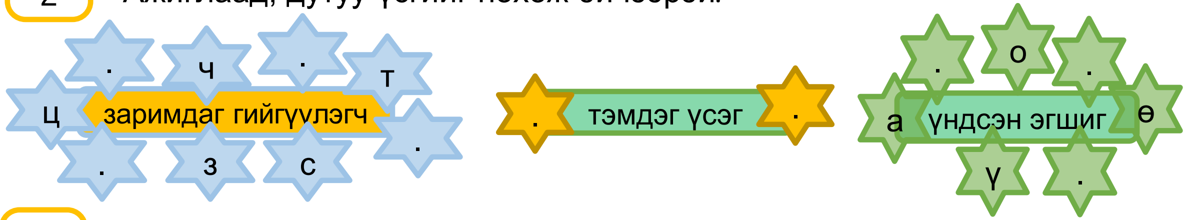

3 Дараах үгсийг хүснэгтэд ангилж бичээрэй.

цас, бал, олон, утас, зэс, нар, анги, усч, хүүхэд, тах, саад

Дан эгшигт гийгүүлэгчтэй үг	Дан заримдаг гийгүүлэгчтэй үг
бал	цас

4 Үгсийг бүтээж буй үсгүүдийг ангилж бичээрэй.

монгол баавар		цоожоо засаад тушаачих	
гийгүүлэгч	..м......................	гийгүүлэгч	..ц......................
эгшиг	..о......................	эгшиг	..оо.....................

Дууссан: ....он ....сар ....өдөр .....цаг Өөрийн үнэлгээ: 1 2 3 4